

วิธีดำเนินการวิจัยและการรวบรวมข้อมูล

ปัญหาที่ต้องการวิจัยในครั้งนี้ คือปัญหาเกี่ยวกับบทบาทของหัวหน้าสายวิชาภาษาอังกฤษ ในโรงเรียนรัฐบาล ระดับมัธยมศึกษา สายสามัญในจังหวัดพระนครและธนบุรี ในการนี้ผู้วิจัยได้ศึกษาถึงการปฏิบัติงานของหัวหน้าสายวิชาภาษาอังกฤษ พร้อมทั้งขอเสนอแนะที่ต้องการ นอกจากนี้ยังได้สำรวจคุณภาพของการปฏิบัติงานในหน้าที่ของหัวหน้าสายวิชาแต่ละท่าน ความคิดเห็นและปัญหาต่าง ๆ ของครูสอนวิชาภาษาอังกฤษ ผลของการสำรวจที่ได้มาจะเป็นข้อเท็จจริงชี้ให้เห็นลักษณะการปฏิบัติงาน การบริหารงาน และคุณภาพของงานในหน้าที่ของหัวหน้าสายวิชา อีกทั้งจะเป็นการรวบรวมความคิดเห็นในค่านต่าง ๆ เกี่ยวกับงานคณาวิชาภาษาอังกฤษในโรงเรียนมัธยมศึกษา ดังนั้นการเสนอความคิดเห็นที่ได้มาจากการรวบรวมนี้ จะเป็นแนวทางในการปรับปรุงงานในหน้าที่ของผู้นำในสายวิชาภาษาอังกฤษโดยตรง

การวิจัยได้ดำเนินการดังต่อไปนี้

๑. การเลือกประชากร กอปรเลือกประชากรเพื่อทำการวิจัย ได้ทำการสำรวจโรงเรียนเพื่อเลือกประชากร ผู้วิจัยได้คัดเลือกที่กองโรงเรียนรัฐบาล กรมวิสามัญศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ เพื่อขอทราบจำนวนและรายชื่อโรงเรียนรวมทั้งรายละเอียดอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับโรงเรียนในระดับมัธยมศึกษา สายสามัญ การสำรวจได้เจาะจงเฉพาะโรงเรียนรัฐบาลในจังหวัดพระนครและธนบุรี

ผลของการสำรวจ ได้จำนวนโรงเรียนรัฐบาลในพระนครและธนบุรีที่เปิดทำการสอนตั้งแต่ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑ ถึงชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๕ จำนวน ๘๐ โรงเรียน

๒. ประชากร ประชากรที่ใช้ในการวิจัยคือ หัวหน้าสายวิชาภาษาอังกฤษจำนวน ๘๐ คน และครูสอนภาษาอังกฤษจำนวน ๒๐๐ คน จากโรงเรียนที่ได้เลือกไว้ในข้อ ๑

รวมจำนวนประชากรทั้งสิ้น ๒๒๐ คน

๓. การสร้างแบบสอบถาม ก่อนสร้างแบบสอบถามผู้วิจัยได้ศึกษาค้นคว้าหาความรู้ความเข้าใจ เกี่ยวกับลักษณะ การปฏิบัติงานในหน้าที่และความรับผิดชอบของหัวหน้าสาขาวิชา ภาษาอังกฤษ โดยการอ่านจากเอกสารต่าง ๆ ของหน่วยงานนิเทศน์ กรมวิสามัญศึกษา วารสาร หนังสือ และวิทยานิพนธ์ที่ได้มีผู้ทำไว้ เกี่ยวกับ เรื่องนี้ทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ นอกจากนั้นเพื่อหาข้อมูลเพิ่มเติมยัง ได้สัมภาษณ์ผู้ทำหน้าที่หัวหน้าสาขาวิชาภาษาอังกฤษและครูผู้สอนภาษาอังกฤษ เพื่อ เป็นการสำรวจเบื้องต้น ตลอดจนศึกษาปัญหาต่าง ๆ ของหัวหน้าสาขาวิชาเพิ่มเติมจากประสบการณ์เดิมของผู้เขียน ซึ่งได้เคยทำงานร่วมกับหัวหน้าสาขาวิชาภาษาอังกฤษมาแล้วเป็นเวลา ๓ ปี เป็นแนวทางในการสร้างแบบสอบถามเพื่อส่งไปเก็บข้อมูลจากหัวหน้าสาขาวิชาและครูผู้สอนภาษาอังกฤษในโรงเรียนมัธยมศึกษา

ลักษณะของแบบสอบถาม

เพื่อความเหมาะสมสำหรับการวิจัย ได้ใช้แบบสอบถาม ๒ แบบ คือ แบบให้เลือกตอบ (Multiple Choice Items) และแบบเปิดโอกาสให้แสดงความคิดเห็น (Open End Questions) แบบสอบถามในการวิจัยครั้งนี้แบ่งออกเป็น ๒ ชุด คือ

๑. ชุดตามหัวหน้าสาขาวิชาภาษาอังกฤษ
๒. ชุดตาม ครู - อาจารย์ ผู้สอนวิชาภาษาอังกฤษ

แบบสอบถามชุดของหัวหน้าสาขาวิชาภาษาอังกฤษแบ่งออกเป็น ๒ ภาค

ภาคที่ ๑ เป็นข้อมูลส่วนบุคคลมีจำนวน ๑๐ ข้อ เพื่อต้องการทราบ

- อายุ
- เพศ
- สถานะการสมรส
- วุฒิ
- ระยะเวลาที่ได้รับการศึกษาในต่างประเทศ
- จำนวนครั้งที่ได้รับการอบรมเกี่ยวกับงานในหน้าที่ ของหัวหน้าสาขาวิชา

- ชื่อสิ่งพิมพ์ภาษาอังกฤษที่อ่านเป็นประจำ
- จำนวนชั่วโมงที่สอนในชั้นเรียน
- จำนวนปีที่ได้อสอนภาษาอังกฤษมาแล้ว
- จำนวนปีที่ทำหน้าที่หัวหน้าสาขาวิชาภาษาอังกฤษ

ภาคที่ ๒ เป็นเรื่องของงานและกิจกรรมต่าง ๆ ในหน้าที่และความรับผิดชอบของหัวหน้าสาขาวิชา เป็นคำถามเกี่ยวกับว่า งานและกิจกรรมต่าง ๆ นั้นหัวหน้าสาขาจัดทำด้วยตนเอง หรือทำร่วมกับผู้อื่น หรือผู้อื่นจัดทำ หรือไม่มีการจัดทำงานนั้นในโรงเรียน แยกเป็น ๑๐ หัวข้อคือ

๑. งานและกิจกรรมเกี่ยวกับการเตรียมการก่อนเปิดภาคเรียน
๒. งานและกิจกรรมเกี่ยวกับการนิเทศและปรับปรุงการสอนของครู
๓. งานและกิจกรรมเกี่ยวกับการจัดบริการด้านวัสดุอุปกรณ์การสอน
๔. งานและกิจกรรมเกี่ยวกับการควบคุมดูแลการสอนของครู
๕. งานและกิจกรรมเกี่ยวกับการส่งเสริมการเรียนภาษาอังกฤษของนักเรียน
๖. งานและกิจกรรมเกี่ยวกับการวัดผลและประเมินผลการเรียนของนักเรียน
๗. งานและกิจกรรมเกี่ยวกับการติดต่อและงานด้านธุรการ
๘. งานและกิจกรรมเกี่ยวกับการวัดและประเมินผลงานของครูในสาขาวิชา
๙. งานและกิจกรรมเกี่ยวกับการส่งเสริมประสิทธิภาพของครูในสาขาวิชา
๑๐. งานและกิจกรรมเกี่ยวกับการบริหารงานบุคคล

ในแต่ละหัวข้อจะมีรายละเอียดของการดำเนินงานตามหัวข้อนั้นแยกเป็นข้อย่อย ๆ จำนวน ๔ - ๑๔ ข้อย่อย และเปิดโอกาสให้เพิ่มเติมข้อย่อยใดหากจัดทำงานหรือกิจกรรมนอกเหนือจากที่กำหนดไว้ในแบบสอบถาม เมื่อจบรายการแล้วจะเป็นคำถามแบบเปิดโอกาสให้แสดงความคิดเห็น (Open - End Questions) อีก ๓ ข้อ คือ

- ก. ข้อคิดเห็นของหัวหน้าสาขาวิชาภาษาอังกฤษเกี่ยวกับงานค่านั้น
- ข. ปัญหาที่ประสบมาในการทำงานค่านั้น

ก. ข้อเสนอแนะของหัวหน้าสายเกี่ยวกับงานค้านั้น

แบบสอบถามครู - อาจารย์ ผู้สอนวิชาภาษาอังกฤษแบ่งออกเป็น ๒ ภาค คือ ภาคที่ ๑ เป็นข้อมูลส่วนบุคคลมีจำนวน ๑๐ ข้อ เพื่อทราบถึงอายุ เพศ สถานะการสมรส วุฒิ ระยะเวลาที่รับการศึกษาค้นคว้าในต่างประเทศ จำนวนครั้งที่เข้ารับการอบรมเกี่ยวกับการสอนภาษาอังกฤษ ชื่อสิ่งพิมพ์ภาษาอังกฤษที่อ่านเป็นประจำ จำนวนชั่วโมงที่สอนภาษาอังกฤษต่อสัปดาห์ จำนวนชั่วโมงที่ต้องสอนวิชาอื่น ๆ และจำนวนปีที่ได้ทำการสอนภาษาอังกฤษมาแล้ว

ภาคที่ ๒ เป็นความคิดเห็นของครูผู้สอนเกี่ยวกับคุณภาพของการปฏิบัติงานค้านต่าง ๆ ในโรงเรียนซึ่งส่วนใหญ่เป็นหน้าที่โดยตรงของหัวหน้าสายวิชาภาษาอังกฤษ หรืออาจเป็นหน้าที่ร่วมกันของหัวหน้าสายวิชากับครูในสายวิชา หรืออาจเป็นหน้าที่ที่เกี่ยวเนื่องกับงานในสายวิชาแต่ ผู้สอนจัดทำ โดยให้ผู้ตอบพิจารณาว่าการดำเนินงานค้านต่าง ๆ นั้น ทำได้ดีมาก หรือทำได้ดี หรือทำได้พอใช้ หรือทำได้แต่ไม่ดี หรือไม่ได้จัดทำเลย โดยถือเกณฑ์ดังนี้

ดีมาก	หมายถึงการปฏิบัติงานได้ผลเท่ากับ	๘๐% ขึ้นไป
ดี	หมายถึงการปฏิบัติงานโดยล เท่ากับ	๖๐-๗๙ %
พอใช้	หมายถึงการปฏิบัติงานโดยล เท่ากับ	๔๐-๕๙ %
ไม่ดี	หมายถึงการปฏิบัติงานโดยลต่ำกว่า	๔๐ %
ไม่ได้จัดทำ	หมายถึงยังไม่มีการจัดทำเรื่องดังกล่าว	

ในการปฏิบัติงานแต่ละค้าน ได้เปิดโอกาสให้แสดงความคิดเห็น (Open - End Questions) อีก ๓ หัวข้อ คือ ข้อคิดเห็นเกี่ยวกับงานค้านั้น ปัญหาที่ประสบ และ ข้อเสนอแนะในการปรับปรุงงานค้านั้น

ในแต่ละหัวข้อ จะมีรายละเอียดของการดำเนินงานตามหัวข้อนั้น ๆ ในทำนองเดียวกับแบบสอบถามสำหรับหัวหน้าสายวิชาแก้ไขข้อความ (wording) ให้เหมาะสมกับการตอบคำถามแบบให้ตอบตามน้ำหนักความสำคัญ (rating scale) การดำเนิน

งานแต่ละฉบับแยกออกเป็นข้อย่อย ๆ จำนวน ๔ - ๑๔ ข้อย่อยและเปิดโอกาสให้เพิ่มเติมข้อ
ย่อยได้หากจัดทำงานหรือกิจกรรมดังกล่าวนอกเหนือจากที่กำหนดไว้ในแบบสอบถาม

แบบสอบถามทั้ง ๒ ชุด ที่ใช้ในการวิจัยนี้ผู้วิจัยได้ทำการทดสอบ (Pre - test)
เสียก่อนก่อนส่งไปให้นำไปให้หัวหน้าสาขาวิชาภาษาอังกฤษ และครูผู้สอนภาษาอังกฤษลองตอบ
ดูเพื่อหาข้อบกพร่องของคำถาม และวิธีการทดสอบแล้วนำมาแก้ไขและสร้างแบบสอบถามที่
แท้จริงขึ้นใช้ ซึ่งทำให้ข้อบกพร่องหมดไป

การส่งแบบสอบถาม

ผู้วิจัยได้ส่งแบบสอบถามไปยังหัวหน้าสาขาวิชาภาษาอังกฤษ และครูผู้สอนวิชาภาษาอังกฤษตามรายชื่อโรงเรียนดังกล่าวไว้ในภาคผนวก ซึ่งในการนี้ได้มีจดหมายนำตัวแบบไป
ควบ เริ่มต้นด้วยการขอจดหมายนำจาก คณะบดีวิทยาลัย ทางคณะได้มีจดหมายขอ
ความร่วมมือไปยัง เลขาธิการกรมวิสามัญศึกษา ซึ่งทางกรมวิสามัญศึกษา กระทรวงศึกษาธิ-
การได้ออกจดหมายขอความร่วมมือในการตอบแบบสอบถามไปยังอาจารย์ใหญ่ หรือครูใหญ่
ของแต่ละโรงเรียนตามรายชื่อและจำนวนที่ต้องการ ผู้วิจัยได้นำจดหมายไปใช้ในการแนะนำ
ตนเอง กับอาจารย์ใหญ่หรือครูใหญ่ในโรงเรียนต่าง ๆ เมื่อได้มอบแบบสอบถามไปแล้ว
นักวิจัยมารับกลับคืนภายในหนึ่งสัปดาห์

จำนวนแบบสอบถามที่ส่งไปทั้งหมด	๒๖๐ ฉบับ
แบบสอบถามหัวหน้าสาขาวิชาภาษาอังกฤษ	๕๐ ฉบับ
แบบสอบถามครู - อาจารย์ผู้สอนวิชาภาษาอังกฤษ	๒๑๐ ฉบับ
จำนวนแบบสอบถามที่ได้รับกลับคืนมาทั้งหมด	๑๕๖ ฉบับ
แบบสอบถามหัวหน้าสาขาวิชาภาษาอังกฤษ	๓๖ ฉบับ
แบบสอบถามครู - อาจารย์ผู้สอนวิชาภาษาอังกฤษ	๑๒๐ ฉบับ

สำหรับแบบสอบถามหัวหน้าสาขาวิชาภาษาอังกฤษที่ส่งไปจำนวน ๕๐ ฉบับ ได้รับ
กลับคืนมา ๓๖ ฉบับ นับเป็นแบบสอบถามที่ได้รับคืนมาคิดเป็นร้อยละ ๕๐ ส่วนแบบสอบถาม

ครู - อาจารย์ เป็นผู้สอนวิชาภาษาอังกฤษที่ส่งไป ๒๐ ฉบับ ได้รับคืนมา ๑๘ ฉบับ นั้น เป็นแบบสอบถามที่ได้รับคืนมาคิดเป็นร้อยละ ๙๐.๐๐

วิธีวิเคราะห์ข้อมูล

เมื่อได้รวบรวมแบบสอบถามคืนมาทั้ง ๑๘ ฉบับแล้ว แยกแบบสอบถามออกเป็นแบบสอบถามหัวหน้าสาขาวิชาภาษาอังกฤษ จำนวน ๓๒ ฉบับ และแบบสอบถามครู - อาจารย์ผู้สอนภาษาอังกฤษจำนวน ๑๘ ฉบับ แล้วอ่านคำตอบทีละชุด เพื่อแจกแจงความถี่ของคำตอบแต่ละข้อ

สำหรับในภาคที่หนึ่งของแบบสอบถามหัวหน้าสาขาวิชา เป็นข้อมูลส่วนบุคคล มีวิธีการนำเสนอเป็นตารางแสดงคุณวุฒิสูงสุดของหัวหน้าสาขาวิชา แล้วคิดเฉลี่ยจำนวน อายุ เพศ ฐานะการสมรส อายุราชการ จำนวนชั่วโมงที่ทำการสอน และระยะเวลาในการดำรงตำแหน่งหัวหน้าสาขา

สำหรับในภาคที่ ๒ ของแบบสอบถามหัวหน้าสาขาวิชาภาษาอังกฤษ เป็นคำตอบของหัวหน้าสาขาวิชา เกี่ยวกับงานในหน้าที่ซึ่งแยกออกเป็น ๑๐ หัวข้อนั้นได้แยกออกเป็นข้อย่อยอีก ๔ - ๑๔ ข้อ ผู้วิจัยได้นับคะแนนวางงานในแต่ละข้อนั้นได้มีผู้ทำด้วยตนเอง หรือ ทำร่วมกับผู้อื่น หรือผู้อื่นจัดทำ หรือไม่มีการจัดทำ เป็นจำนวนร้อยละเท่าใด ใส่ไว้ในรูปตารางจำนวน ๑๐ ตาราง และได้นำเอารายการที่เด่นมาเขียนไว้ เป็นข้อความใต้ตารางเป็นการสรุปใจความสำคัญของแต่ละตารางอีกครั้งหนึ่ง

แบบสอบถามครู - อาจารย์ ผู้สอนภาษาอังกฤษ

สำหรับภาคที่ ๑ จะได้แสดง เฉพาะคุณวุฒิสูงสุดของครู - อาจารย์ ผู้สอนภาษาอังกฤษไว้ในตาราง เกี่ยวกันกับของหัวหน้าสาขาวิชา ส่วนในภาคที่ ๒ ผู้วิจัยได้คิดค่าตอบคำถามแบบให้คอบตามน้ำหนักความสำคัญ (rating scale) เป็นค่าเฉลี่ย (mean) โดยแบ่ง

เป็น ๕ ระดับ และให้คะแนนต่างกันคือ

ดีมาก	= ๔	หมายถึงการปฏิบัติงานโดยล.เท่ากับ	๘๐ % ขึ้นไป
ดี	= ๓	หมายถึงการปฏิบัติงานโดยล.เท่ากับ	๖๐-๗๙ %
พอใช้	= ๒	หมายถึงการปฏิบัติงานโดยล.เท่ากับ	๔๐-๕๙ %
ไม่ดี	= ๑	หมายถึงการปฏิบัติงานโดยล.ต่ำกว่า	๔๐ %
ไม่ได้จัดทำ	= ๐	หมายถึงไม่มีการจัดทำงานค่านั้น ๆ	ในโรงเรียน

คะแนนที่นำไปหาค่าเฉลี่ย (mean) ตามสูตร^๒

$$\bar{X} = \frac{\sum fX}{N}$$

\bar{X} = ค่าเฉลี่ย

X = คะแนนในแต่ละระดับ

$$N = \sum N_0 + N_1 + N_2 + N_3 + N_4$$

การตีความหมายของ N_0, N_1, N_2, N_3, N_4 เป็นดังนี้

N_4 = ๗๐% จำนวนคำตอบในช่องที่ ดีมาก

N_3 = " " จำนวนคำตอบในช่องที่ ดี

N_2 = " " จำนวนคำตอบในช่องที่ พอใช้

N_1 = " " จำนวนคำตอบในช่องที่ ไม่ดี

N_0 = " " จำนวนคำตอบในช่องที่ ไม่มีการจัดทำ

ค่าเฉลี่ย (mean) ที่ได้จะมีความหมายดังนี้

^๒ ประคอง กรรณสูต , สถิติศาสตร์ประยุกต์สำหรับครู (พระนคร : ไทพบัฒนา
พานิช, ๒๕๐๔), หน้า ๓๓๑.

๔.๐ - ๓.๕๕ =	คุณภาพงานในชั้นนั้น ๆ ดีมาก
๓.๕๔-๓.๕๕) =	คุณภาพงานในชั้นนั้น ๆ ดี
๒.๕๔-๑.๕๕) =	คุณภาพงานในชั้นนั้น ๆ พอใช้
๑.๕๔-๐.๐๐ =	คุณภาพงานในชั้นนั้น ๆ ไม่ดี
๐.๐๐-๐.๐๐ =	คุณภาพงานในชั้นนั้น ๆ ไม่มี

เมื่อศึกษาคำตอบคุณภาพของงานแต่ละข้อโดยละเอียดแล้ว ผู้วิจัยได้นำผลการวิเคราะห์ข้อมูล เสนอไว้ในตารางเดียวกันกับตารางของหัวหน้าสาขาวิชา เพื่อแสดงให้เห็นชัดว่า การปฏิบัติงานในหน้าที่ของหัวหน้าสาขาวิชาภาษาอังกฤษแต่ละชั้นนั้น ได้ผลเพียงใด

จากแบบสอบถามทั้ง ๒ ชุดของหัวหน้าสาขาวิชาภาษาอังกฤษ และครู - อาจารย์ ผู้สอนภาษาอังกฤษ ซึ่งได้รับกลับคืนมาทั้งหมดจำนวน ๑๕๒ ฉบับ ผู้วิจัยได้แจกแจงความถี่แยกตามหัวข้อ พร้อมทั้งแสดงคุณภาพของงานและกิจกรรมแต่ละรายการ เสนอเป็นตารางพร้อมทั้งการวิเคราะห์ข้อมูลดังต่อไปนี้